

Zaaknr. : 17.ZK00266/17.B0030

Kenmerk : 17IT001192

Barcode :

Evaluatie legesheffing

Doel van de notitie: Besluitvorming door algemeen bestuur over het al dan niet wijzigen van de legesverordening waterschap Brabantse Delta op basis van de evaluatie 2015-2016.

Samenvatting: Op 1 juli 2014 is de huidige legesverordening van kracht geworden, aan te halen als Legesverordening waterschap Brabantse Delta. In het AB van 14 mei 2014 heeft het algemeen bestuur hiermee ingestemd met als voorwaarde dat na twee volledige kalenderjaren de legesverordening wordt geëvalueerd. De evaluatie betreft vooral de kostendekkendheid, de mate van deregulering door het instellen van het drempelbedrag en wat nodig is om de leges te heffen. Het uitgangspunt van 20-25% kostendekkendheid is niet gehaald, maar er is wel een stijging zichtbaar die op basis van geïnitieerde bouwprojecten kan doorzetten. De hoogte van het drempelbedrag heeft bij de aanvragers niet geleid tot discussies, maar gefaseerde aanvragen of laag opgegeven bouwkosten kunnen hieraan gerelateerd zijn. De tijdsbesteding om leges te heffen ligt nu in de orde van grootte in totaal lager dan 0,1 fte.

Advies: Het algemeen bestuur stemt in om de evaluatieperiode met 2 jaar te verlengen en begin 2019 te behandelen, met als hoofonderwerp de ontwikkeling van de kostendekkendheid over 2015-2018, waarbij de volgende deelvragen aan de orde komen:

- moeten de leges verhoogd worden, als de implementatie van de Omgevingswet niet tot andere inzichten leidt?;
- moet, op basis van nader onderzoek, de hoogte van het drempelbedrag naar beneden worden bijgesteld om gefaseerd aanvragen of het te laag opgeven van watergerelateerde bouwkosten te ontmoedigen?

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☒ Directieteam	4 april 2017
☐ Overlegvergadering	
☒ Dagelijks Bestuur	18 april 2017
☐ Georganiseerd Overleg	
☒ Besluitvormend AB	10 mei 2017

☐ Bijlage(n) bij het besluit	
-- Achtergronddocument(en)	

Aanleiding / context

Op 1 juli 2014 is de huidige legesverordening van kracht geworden, aan te halen als Legesverordening waterschap Brabantse Delta.

De rekenkamercommissie heeft op 27 juni 2012 in het kader van het onderzoek naar vergunningverlening en handhaving vastgesteld dat de leges verre van kostendekkend waren en heroverweging hiervan in de rede ligt. De heroverweging die daarop volgde, leidde tot een discussie tussen afschaffen versus verhogen van de leges. Voor beiden waren er legitieme redenen. De bestuurlijke wens liet een vergelijkbaar beeld zien van zowel kostendekkendheid verhogen als dereguleren. Het eindresultaat was een combinatie van dereguleren en verhogen van de legeskosten. Voor lichtere aanvragen vond deregulering en vermindering van de administratieve lasten plaats. De procedures die veel tijd kosten worden zwaarder belast dan in de oude situatie.

Nieuw in deze verordening was dan ook het opnemen van een drempelbedrag. Pas indien de bouwkosten meer bedragen dan € 25.000,-, worden er leges geheven. Daarnaast is de tarieventabel aangepast en geldt er slechts één uniform tarief. Het legestartief bedraagt 4% van de bouwkosten.

In het AB van 14 mei 2014 heeft het algemeen bestuur hiermee ingestemd met als voorwaarde dat na twee volledige kalenderjaren de legesverordening wordt geëvalueerd. Deze evaluatie betreft de jaren 2015-2016 ten opzichte van 2012. Het jaar 2012 is gebruikt als basis voor het vaststellen van de huidige legesverordening.

Het beoogd effect met de Legesverordening waterschap Brabantse Delta was een betere verdeling van de leges en hogere opbrengsten. Financieel zou dit een stijging van de kostendekkendheid opleveren van 6% naar 20-25%.

Voor minder complexe aanvragen werd de deregulering verder vormgegeven en de administratieve lasten verminderd. Complexere aanvragen kosten echter veel meer inspanning, waar dan ook meer tegenover kwam te staan. Door deze combinatie toe te passen werden de voordelen voor zowel het afschaffen als het verhogen zoveel mogelijk benut. Belangrijkste voordelen van afschaffen van leges zijn deregulering, verminderen van administratieve lastendruk en bevordering van de laagdrempeligheid voor vergunningaanvragen. Belangrijkste voordelen van verhogen van de leges zijn, dat degenen die een specifieke dienst vragen hiervoor betalen en dat van tevoren goed nagedacht wordt voordat een aanvraag wordt ingediend vanwege hogere kosten.

De evaluatie betreft de kostendekkendheid, de mate van deregulering door het instellen van het drempelbedrag en wat nodig is om de leges te heffen.

Kostendekkendheid

De kosten voor het waterschap zijn de kosten die gemaakt worden tijdens de formele procedure: van aanvraag tot beschikking. Vanwege de nieuwe keur en beleidsregels gaat meer tijd naar het vooroverleg dan voorheen, omdat binnen de kaders meer ruimte is voor maatwerk waardoor het van buiten naar binnen denken wordt gestimuleerd. Daarnaast kost(te) implementatie en functioneel beheer Powerbrowser tijd. Dit verklaart dat de kosten van formele aanvraag tot beschikking voor het waterschap lager zijn.

Jaar	Opbrengst	Kosten waterschap	Percentage kostendekkendheid
2012 (ijkjaar)	€ 67.626,-	€ 1.100.000,-	6 %
2015	€ 107.000,-	€ 920.000,-	12 %
2016	€ 166.000,-	€ 1.040.000,-	16 %

Ondanks de lagere kosten en de hogere opbrengsten is het uitgangspunt van 20-25% kostendekkendheid niet gehaald. Tegelijkertijd is in 2016 een hogere opbrengst te zien ten opzichte van 2015. De reden hiervoor is dat tijdens de financiële crisis wel grote bouwprojecten zijn geïnitieerd, maar niet tot ontwikkeling zijn gekomen. Dit betekent dus wel vooroverleg, maar nog geen aanvragen. De verwachting is dat deze projecten komende jaren tot ontwikkeling komen en dit deels in 2016 al zichtbaar is geworden. Tevens zijn de in 2014 benoemde risico's vermoedelijk uitgekomen. Er worden vergunningen gefaseerd aangevraagd, maar dat kan ook gerelateerd zijn aan een projectfase. Daarnaast zijn er aanvragers die bewust de bouwkosten lager houden om zodoende minder leges hoeven te betalen, zeker als de bouwkosten rond het drempelbedrag van € 25.000,- liggen. Bij twijfel wordt er echter een specificatie opgevraagd.

Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de data nog niet stabiel zijn. De verwachting is dat het aandeel vooroverleg groter wordt en het aantal aanvragen met watergerelateerde bouwkosten van meer dan € 25.000,- zal stijgen. Daarentegen kan het effect van meer algemene regels ook zijn dat meer aanvragen onder de drempel van € 25.000,- blijven. Door de combinatie van een opbloeiende economie, meer ruimte voor maatwerk en meer algemene regels is er geen gemiddeld beeld te vormen op basis van 2 jaar. Tevens is een nader onderzoek naar de hoogte van het drempelbedrag nodig om na te gaan of een lager drempelbedrag een positief effect heeft op het opgeven van de bouwkosten.

Deregulering

Door alleen leges te heffen vanaf een bedrag van € 25.000,- aan bouwkosten, wordt een bijdrage geleverd aan deregulering van eenvoudige vergunningsaanvragen. Dit betekent niet alleen het voorkomen van administratieve lasten voor de aanvrager, maar ook voor het waterschap. Het aantal facturen dat nu wordt verstuurd is drastisch lager: 30-50 in plaats van 500-700.

De hoogte van de drempel heeft bij de aanvragers niet geleid tot discussies, maar gefaseerde aanvragen of laag opgegeven bouwkosten kunnen hieraan gerelateerd zijn. Deze risico's zijn bij elk gekozen drempel aanwezig, maar door de drempel lager te leggen wordt het risico van gefaseerd aanvragen wel verkleind. In het kader van de omgevingswet en deregulering is er discussie geweest over de leges en mogelijke compensatie van de overheden. Uitkomst hiervan is (nog) niet bekend.

Inspanningen legesheffing

De inspanningen betreft het opvragen van aanvullende gegevens indien nodig, het factureren en het in enkele gevallen behandelen van bezwaar: 1-2 uur per situatie. De tijdsbesteding ligt in de orde van grootte in totaal lager dan 0,1 fte.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de evaluatieperiode met 2 jaar te verlengen met als hoofonderwerp de ontwikkeling van de kostendekkendheid over 2015-2018, waarbij de volgende deelvragen aan de orde komen als de implementatie van de Omgevingswet niet tot andere inzichten leidt:

- moeten de leges verhoogd worden?;
- moet, op basis van nader onderzoek, de hoogte van het drempelbedrag naar beneden worden bijgesteld om gefaseerd aanvragen of het te laag opgeven van watergerelateerde bouwkosten te ontmoedigen?

Beoogd effect

De evaluatie beoogt een beeld te leveren waarop beoordeeld kan worden of de legesverordening gelijk kan blijven of dient te worden aangepast/afgeschaft.

Argumenten

1. De invloed van de Omgevingswet op de legesopbrengst is nog onbekend. De verwachting is dat in de loop van 2018 (planning inwerkingtreding Omgevingswet is 2019) hierover meer duidelijkheid zal zijn.
2. De data zijn nog niet stabiel. Een evaluatieperiode van twee jaar levert dus geen duidelijk beeld op, vooral ook door het grote verschil tussen 2015 en 2016.
3. Legesopbrengsten zijn conjunctuurgevoelig. Dit geldt niet alleen voor profit, maar ook voor non-profit. De investeringen door gemeenten komt nu weer op gang. Ten opzichte van 2015 gaf 2016 al een stijging van € 60.000,- te zien.
4. Er zijn enkele situaties van gefaseerd aanvragen of laag opgegeven bouwkosten. Als de opgegeven watergerelateerde bouwkosten als te laag of te hoog worden geschat, dan wordt er een specificatie opgevraagd.
5. Er is geen discussie geweest van aanvragers over de hoogte van het drempelbedrag van € 25.000,-.
6. Er zijn geen gevallen bekend van onevenredig hoge leges ten opzichte van de geïnvesteerde uren.

Kanttekeningen en risico's

- Gefaseerd aanvragen blijft een risico, wat door het verlagen van het drempelbedrag verminderd kan worden.
- Het ontbreken van een maximumbedrag aan leges: Tot nu toe heeft dat niet geleid tot exorbitante bedragen. In één geval met hoge investeringen waarvan de vergunning nog aangevraagd moet worden is het aantal in te zetten uren geïnventariseerd. Het maakt hierbij financieel niet uit of leges wordt geheven of op basis van de werkelijke uren wordt gefactureerd. Op basis van de legesverordening is het laatste echter niet mogelijk.

Financiële dekking

Er zijn geen extra financiële consequenties. De kadernota is vorig jaar aangepast op basis van ervaringen 2015.

Inflatiecorrectie is niet van toepassing. Bij inflatie worden de bouwkosten hoger en omdat de leges een percentage van de bouwkosten betreffen, gaan deze automatisch mee omhoog.

Uitvoering

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Relatie met beleidsvelden**- Winnend Samenwerken in Brabant**

Zoals in 2014 aangegeven heffen de andere Brabantse waterschappen Aa en Maas en De Dommel geen leges en zijn dit ook niet voornemens te gaan doen.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Niet van toepassing.